

PREDGOVOR

Pričujoče delo je nekoliko spremenjena in dopolnjena doktorska disertacija avtorja in je poskus sintetičnega prikaza metod in postopkov za analiziranje in projektiranje organizacije poslovanja. Znanstvenemu preučevanju tega področja v preteklosti ni bila posvečena zadostna pozornost. Diagnosticiranje in projektiranje organizacije poslovanja je še vedno prepuščeno rutini in intuiciji posameznikov. Vse to povzroča, da so organizacijske oblike in organizacijski postopki še vedno pod vplivom imitacij in šabloniziranja.

Z delom sta postavljena dva cilja: 1. prikazati razvoj organizacijske znanosti glede na organizacijske modele za projektiranje in metodiko za organizacijsko diagnosticiranje in 2. analizirati razpoložljive modele in metode z vidika njihove uporabnosti ter opredeliti teoretične osnove za diagnosticiranje in projektiranje organizacije poslovanja proizvodnih organizacij združenega dela. Toda konkretno preučevanje te problematike je zahtevalo drugačno metodo. Pokazalo se je namreč, da bi obravnavanje organizacijskih modelov po razvojnih stopnjah znanstvene organizacije zahtevalo preveč prostora in bi tudi povzročilo določeno nepreglednost. Da se temu izognemo, obravnavamo organizacijske modele v posebnem poglavju »organizacijske strukture«. Podobno velja za organizacijsko metodiko. V organizacijski literaturi ne razpolagamo s sistematizacijo metod za analitično ocenjevanje organizacije. To dejstvo je spodbudilo avtorja k nadrobnejšemu preučevanju organizacijsko analitičnih metod. Glede na njihovo pomembnost bomo te metode obravnavali v posebnem poglavju »analitično ocenjevanje organizacije«.

Prvi del je uvodnega pomena.

V drugem delu poskuša avtor opredeliti temeljne razvojne stopnje znanstvene organizacije in predstaviti pomembnejše organizacijske zasnove. Posamezne razvojne stopnje želi teoretično opredeliti od prvih začetkov znanstvenega preučevanja organizacije do modernih metod v teoriji organizacije. Drugi del obravnava tudi nekatere vidike ustvarjanja samoupravne organizacije. Zaradi omeje-

nosti prostora so zajeti samo najpomembnejši problemi organiziranja moderne organizacije združenega dela.

Tretji del obravnava organizacijske strukture z njihovega razvojnega vidika in s stališča primernosti njihove uporabe. Pri vsaki organizacijski strukturi so opredeljeni pogoji za primernost njihove uporabe v moderni organizaciji združenega dela.

Četrty del obravnava metode za diagnosticiranje organizacije poslovanja. To poglavje je poskus sistematizacije analitičnih metod za diagnosticiranje organizacije poslovanja. Posamezne metode so analizirane z vidika primernosti njihove uporabe glede na cilj analize organizacije. Ob koncu poglavja pa je podan projekt analitičnega ocenjevanja organizacije po procesnih funkcijah, ki je rezultat avtorjevega preučevanja.

Peti del obravnava postopke za projektiranje makro- in mikroorganizacijskih modelov. V okviru tega dela avtor teoretično opredeljuje potrebne elemente za projektiranje organizacije poslovanja in prikazuje načine za njihovo praktično rabo. Zaradi omejenosti prostora je prikazan le makroorganizacijski model, za projektiranje mikroorganizacijskega modela pa samo postopek za projektiranje.

V šestem delu je prikazan postopek za oblikovanje organizacijskih predpisov in nekaj možnih primerov njihovih oblik.

Zahvaliti se želim vsem tistim, ki so kakor koli pomagali pri oblikovanju tega dela. Posebno se želim zahvaliti mentorju univ. prof. dr. Miji Novaku za pomoč in nasvete pri sestavljanju doktorske disertacije, ki je osnova za pričujoče delo.

To knjigo posvečam svojim staršem Jožefi in Štefanu Ivanku v spomin in zahvalo, ker sta me že v zgodnji mladosti naučila delati in spoštovati delo ter delavca.

Maribor, oktobra 1973

Dr. Štefan Ivanko